

۱- معنی درست همه‌ی واژه‌های «مُنقاد، کنکاج، صلصال» به ترتیب کدام است؟
(۱) فرمانبردار، مشورت، گل خشک (۲) منتقد، عصبانیت، موی سفید پشت اسب
(۳) نویسنده، تقلاً، نوعی پرند (۴) معترض، نوعی ظرف فلزی، قَدَح کوچک

۲- معنی درست همه‌ی واژه‌های «مَعاک، اشتم، انابت، طیلسان» به ترتیب کدام است؟
(۱) کاروانسرا، جاری شدن، بیداری، عصای مخصوص درویشان
(۲) تپه، نوعی آش، آگاهی، نوعی پارچه رنگارنگ
(۳) گودال، لاف زدن، توبه، جامه بلند و گشاد که به دوش اندازند
(۴) میدان جنگ، بدبختی، رعایت کردن، نوعی گیاه

۳- در متن «راه خوب زیستن آن است که شخص، آزاد مردان را اصطناع کند و تخمِ نیکی بپراکند، تا از وی نام نیکو یادگار ماند.»
معنی واژه‌ی «اصطناع» چیست؟

(۱) کمک کردن (۲) نیکی کردن (۳) دل جویی کردن (۴) پیروی کردن

۴- در بیت «به لشکر گشن و بیکران نظر چه کنی تو دوری ره صعب و کمی آب نگر»، «گشن» یعنی .....
(۱) شجاع (۲) فراوان (۳) مجتهد (۴) جنگجو

۵- املائی درست همه‌ی کلمه‌ها به معانی «تعویذ، تندی، حالت سرخوشی و مستی، بوی خوش» به ترتیب کدام است؟
(۱) هرز- صورت- نشعت- نفحه (۲) حرز- صورت- نشعت- نفهه
(۳) هرز- سورت- نشئت- نفهه (۴) حرز- سورت - نشئت- نفحه

۶- در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟
(۱) عبا و قبا- قریحه و استعداد- عادت مألوف (۲) طبع و غریزه- مخاصمت و ستیزه- صنایع مستظرفه
(۳) شمسه‌ها و مغرنس‌ها- نزار و ضعیف- لئیم و فرومایه (۴) نغز و دلکش- حلاوت سخن- حوزه‌ی عرفان

۷- در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد؟
«حالی که من این حکایت گفتم، دامن گل بریخت و در دامنم آویخت و فصلی در همان روز اتفاق بیضا افتاد در حُسن معاشرت و آداب
محاورت، در لباسی که متکلمان را به کار آید و مترصلان را بلاغت بیفزاید.»
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۸- انواع ساخت واژه‌های «جوانی، رنج دیده، سرانجام، دانشمند» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
(۱) مشتق، مشتق- مرکب، مرکب، مشتق (۲) مرکب، مشتق- مرکب، مشتق- مشتق- مرکب، مشتق- مرکب
(۳) مرکب، مرکب، مشتق- مرکب، مشتق (۴) مشتق، مرکب، مشتق- مرکب، مشتق- مرکب

۹- در میان ترکیب‌های اضافی زیر، مجموعاً چند اضافه‌ی استعاری وجود دارد؟
«آتش شوق، زلف سخن، رخ اندیشه، دست ادب، کوزه‌ی سفالی، پای عقل، زانوی غم، لب لعل، دست طبیعت»
(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۱۰- در متن «خطی را که ایرانیان در عصر اشکانی و ساسانی به کار می‌بردند و تا چند قرن بعد از اسلام هم در گوشه و کنار ولایات شرقی ایران برای نگارش آثار فکری و فلسفی مربوط به آیین‌های پیش از اسلام به کار می‌رفته است، "خط پهلوی" می‌نامند». نوع جمله پایه کدام است؟

- (۱) سه جزئی گذرا به مفعول
(۲) سه جزئی گذرا به مسند
(۳) چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند
(۴) چهار جزئی گذرا به مفعول و متمم

۱۱- آهنگ جمله‌های «دیروز به مسجد رفتیم» و «آیا کتاب را خواندی؟» به ترتیب کدام است؟
(۱) افتان - افتان
(۲) افتان - خیزان
(۳) خیزان - خیزان
(۴) خیزان - افتان

۱۲- ساختمان فعل در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) داشتم همچنان خواب می‌دیدم.
(۲) علی مدرسه را دوست دارد.
(۳) به حرف هایم گوش کن.
(۴) پولی را از پدرم قرض گرفتم.

۱۳- سرایندهی «نصاب الصبیان» کیست و در چه موضوعی تألیف شده است؟

- (۱) ابوبکر عتیق نیشابوری - شرح حال انبیای الهی
(۲) ابن مالک - صرف و نحو عربی
(۳) حکیم سنایی غزنوی - عرفان
(۴) ابونصر فراهی - تعلیم لغت

۱۴- سروده‌های کدام گروه از شاعران زیر از نمونه‌های موفق «حبسیه» به شمار می‌رود؟

- (۱) عنصری، منوچهری، خاقانی
(۲) خاقانی، مسعود سعد سلمان، فرخی یزدی
(۳) سوزنی سمرقندی، انوری، فرخی یزدی
(۴) مسعود سعد سلمان، سوزنی سمرقندی، وحشی بافقی

۱۵- در کدام بیت، همه‌ی آرایه‌های تشبیه، مراعات نظیر و تضاد به کار رفته است؟

- (۱) آسایش دو گیتی، تفسیراین دو حرف است
(۲) نه در این دنیا که در آن عالم عقبی
(۳) سرکش مشو که چون شمع، از غیرت بسوزد
(۴) ای صاحب کرامت، شکرانه‌ی سلامت
با دوستان مروت، با دشمنان مدارا
هم چنان بر سر آنم که وفادار تو باشم
دلبر که در کف او، موم است سنگ خارا
روزی تفقدی کن، درویش بی نوا را

۱۶- در کدام گزینه آرایه استعاره به کار رفته است؟

- (۱) خانه دل ما را از کرم عمارت کن
(۲) از در درآمدی و من از خود به در شدم
(۳) من چشم از او چگونه توانم نگاه داشت
(۴) مکن پیش دیوار غیبت بسی
پیش از آن که این خانه رو نهد به ویرانی
گویی کز این جهان به جهان دگر شدم
کاؤل نظر به دیدن او دیده ور شدم
بود کز پشش گوش دارد کسی

۱۷- در بیت «در دهن لاله باد، ریخته و بیخته وجود دارد»
ریخته مشک سیاه، ریخته در ثمین» همه‌ی آرایه‌های زیر به جز .....

- (۱) استعاره
(۲) ایهام
(۳) تشخیص
(۴) جناس

۱۸- مفهوم حدیث قدسی «یا ملائکتی قد استحییّت من عیدی و لیس له غیرى فقد غفرت له» در کدام بیت دیده می شود؟

- (۱) همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری
- (۲) ولیکن خداوند بالا و پست / به عصیان در رزق بر کس نسبت
- (۳) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی / نتوان شبه تو گفتن، که تو در وهم نیایی
- (۴) قبول است اگر چه هنر نیستش / که جز ما پناهی دگر نیستش

۱۹- در عبارت «بوسهل را طاقت برسد، گفت: خداوند را کرا کند که با چنین سگ قرمطی که بر دار خواهند کرد، به فرمان امیرالمومنین، چنین گفتن؟»، «کرا کردن» یعنی .....

- (۱) سوال کردن (۲) بخشیدن (۳) ارزش داشتن (۴) چشم پوشی کردن

۲۰- معنی عبارت «جهان خوردم و کارها راندم» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) از جهان برخوردار شدم و کارهای مهم انجام دادم.
- (۲) به کهنسالی رسیدم و فرایض را به جا آوردم.
- (۳) مهارت کسب کردم و کارهای بزرگی انجام دادم.
- (۴) ثروت فراوان گردآورده‌ام و رشوه‌ها دادم.

۲۱- در بیت «مستم ز خمرِ من لئن، رو محتسب را غمز کن/ مر محتسب را و تو را هم چاشنی آورده‌ام». معنی مصراع اول کدام است؟

- (۱) من مست از می الهی هستم؛ برو نزد محتسب عشوہ‌گری کن.
- (۲) من از باده‌ی الهی مستم؛ برو واز مرا پیش محتسب فاش کن.
- (۳) من گیج و مست از شراب ناب هستم؛ برو به محتسب ناز و عشوہ بفروش.
- (۴) من از شرابی که فساد انگیز است، مستم؛ برو و محتسب را خبر کن.

۲۲- مفهوم بیت «آویختم اندیشه‌ را، کاندیشیده هشیاری کند/ ز اندیشه بیزاری کنم، ز اندیشه‌ها پژمرده‌ام». در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) فکر و خیال در مورد مشکلات زندگی، باعث ضعف و بیماری می‌شود.
- (۲) از فکرهای ناپسند دوری می‌کنم و به اندیشه‌هایی می‌پردازم که باعث پیشرفت انسان می‌شود.
- (۳) اندیشیدن به امور دنیوی، روح انسان را بیمار می‌کند.
- (۴) تفکر درباره همه امور باعث آگاهی انسان می‌شود، ولی باید از فکرهای پلید دوری کرد.

۲۳- کدام گزینه درست معنی نشده است؟

- (۱) همیشه چشم نهاده بودی: همیشه منتظر بود
- (۲) نگویم که مرا سخت دربايست نیست: نمی‌گویم که به آن نیازی ندارم.
- (۳) برخاست، نه تمام و برخواستن می‌ترکید: در حالیکه از جای خود بر می‌خاست، از درد، ناله و زاری می‌کرد.
- (۴) بوسهل را طاقت برسد: تاب و تحمل بوسهل تمام شد.

- ۲۴- بیت «اگر در دیده مجنون نشینی
تا نگردی بی خبر از جسم و جان
من عاشقم و دلم بدو گشته تباه
ور هنر داری و هفتاد عیب
تو مو بینی و مجنون پیچش مو
به غیر از خوبی لیلی نبینی» با کدام گزینه ارتباط معنایی ندارد؟
- (۱) کی خبر یابی ز جانان یک زمان
  - (۲) عاشق نبود ز عیب معشوق آگاه
  - (۳) دوست نبیند مگر آن یک هنر
  - (۴) تو ابرو، او اشارت های ابرو

- ۲۵- بیت «هر کس به زبانی صفت حمد تو گوید
هر کسی را سیرتی بنهادهام
بشنو از نی چون حکایت می کند
شمع جویی و آفتاب بلند
سینه خوام شرحه شرحه از فراق
بلبل به غزل خوانی و قمری به ترانه» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟
- (۱) هرکسی را اصطلاحی داده‌ام
  - (۲) از جدایی‌ها شکایت می‌کند
  - (۳) روز، بس روشن و تو در شب تار
  - (۴) تا بگویم شرح درد اشتیاق

WWW.EMBafarsi.ir

زبان فارسی

- ۱- گزینه ۱ صحیح است.
مُنقاد: مطیع، فرمانبردار/ کَنکاج: مشورت، شور، رای زنی / صلصال: گل خشک، گل مخلوط با ریگ
- ۲- گزینه ۳ صحیح است.
مغاک: گودال، جای فرو رفته / اشتم: لاف زدن/ انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه/ طیلسان: ردا، جامه‌ی بلند گشاد که به دوش اندازند.
- ۳- گزینه ۲ صحیح است.
«اصطناع» یعنی کسی را پروردن؛ او را به خود نزدیک کردن و به او نیکی کردن - برگزیدن
- ۴- گزینه ۲ صحیح است.
گَشَن یا کَشَن به معنی «انبوه، فراوان» می باشد.
- ۵- گزینه ۴ صحیح است.
حرز: بازوبند، تعویذ: دعایی که بر کاغذ نویسنده و با خود دارند/ سورت: تندی، تیزی، شدتِ اثر
نشست: حالت سرخوشی و مستی / نفعه: بوی خوش
- ۶- گزینه ۳ صحیح است.
املائی «مغرنس» غلط و صحیح آن «مقرنس» است. (مقرنس، نوعی تزیین ساختمان است و آن این که اتاق‌ها و ایوان را به شکل‌های برجسته یا پله پله گچ بری می کنند).
- ۷- گزینه ۲ صحیح است.
املائی «بیاض» نادرست است ← بیاض (پاک نویسی)
املائی «مترصلان» نیز غلط است ← مترسلان (نویسندگان، نامه نگاران)
- ۸- گزینه ۱ صحیح است.
سرانجام (سر + انجام): مرکب/ جوانی (جوان +ی): مشتق/ دانشمند (دان + ش + مند): مشتق/ رنج دیده (رنج + دید + ه): مشتق - مرکب
واژه‌ی مرکب، واژه‌ای است متشکل از دو یا چند تکواژ آزاد/ واژه‌ی مشتق، از یک تکواژ آزاد و حداقل یک تکواژ وابسته (وند) تشکیل شده است/ واژه‌ی مشتق - مرکب، واژه‌ای است که ویژگی‌های مشتق و مرکب را با هم داشته باشند.
- ۹- گزینه ۲ صحیح است.
آتش شوق، زلف سخن، لب لعل ← اضافه‌ی تشبیهی
رخ اندیشه، پای عقل، دست طبیعت ← اضافه‌ی استعاری
دست ادب، زانوی غم ← اضافه‌ی اقترانی
کوزه‌ی سفالی ← اضافه‌ی جنسی
- ۱۰- گزینه ۲ صحیح است.
جمله‌ پایه (اصلی) متن، «خط را خطّ پهلوی می نامند» است. که نهادِ آن محذوف است/ خط: مفعول/ خطّ پهلوی: مسند/ می نامند: فعل گذرا به مفعول و مسند/
- ۱۱- گزینه ۲ صحیح است.
آهنگ «افتان» از پایین شروع می شود و اوج می گیرد و دوباره پایین می آید.

آهنگ «خیزان» از پایین شروع می‌شود، کم کم بالا می‌رود و دیگر فرود نمی‌آید.
جملات خبری، آهنگ «افتان» دارند و جملات پرسشی که پرسش «آیا» یا «هیچ» دارند یا جواب آنها، «آری» یا «نه» است، آهنگ خیزان دارند.

۱۲- گزینه ۱ صحیح است.

فعل در گزینه ۱ از نوع ساده است (می‌دیدم) و «خواب» مفعول است.
اما در سایر گزینه‌ها، فعل از نوع مرکب است (قرض گرفتم- گوش کن- دوست دارد).
نحوه تشخیص فعل مرکب از فعل ساده:

الف- جزء آغازین فعل مرکب قابل گسترش نیست (یعنی نمی‌توان به آخر آن وابسته اضافه کرد).
ب- جزء آغازین فعل مرکب، نقش نحوی نمی‌پذیرد.

۱۳- گزینه ۴ صحیح است.

«نصاب الصبیان» از برجسته‌ترین نمونه‌های شعر تعلیمی و با موضوع تعلیم لغت است که ابونصر فراهی (قرن ۵ و ۶) آن را سروده است.

۱۴- گزینه ۲ صحیح است.

۱۵- گزینه ۳ صحیح است.

مراعات نظیر: شمع، موم، سوختن

تضاد: موم- سنگ خارا

تشبیه: چون شمع

۱۶- گزینه ۱ صحیح است.

در مصراع دوم، «خانه» استعاره از دل است.

۱۷- گزینه ۲ صحیح است.

«مشک سیاه» استعاره از سیاهی وسط لاله و در ثمین: استعاره از قطره‌های باران

«دهن لاله» و «در ریختن و مشک بیختن باد»: تشخیص

«بیخته و ریخته»: جناس

۱۸- گزینه ۴ صحیح است.

معنی این حدیث قدسی اینست: «ای فرشتگان من، از [بسیاری زاری و دعای] بنده‌ام شرم دارم و او غیر از من پناهی ندارد؛ پس او را آمرزیدم.»

که این مفهوم را می‌توان در بیت گزینه چهارم دید. همچنین در بیت «کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده است و او شرمسار» نیز به این حدیث اشاره شده است.

۱۹- گزینه ۳ صحیح است.

«کرا کردن» یعنی: ارزش داشتن / خداوند را کرا کند که.....؟ یعنی، برای حضرت عالی زبیده نیست که.....

«بوسهل را طاقت برسید»: طاقت بوسهل تمام شد.

۲۰- گزینه ۱ صحیح است.

۲۱- گزینه ۲ صحیح است.

خمر: باده /من لئن: از جانب، از نزد؛ این کلمه از کلمات قرآنی است و بارها در قرآن تکرار شده است. عرفا و صوفیان این عبارت را به استناد آیات قرآن، در معنای «فطری و جبلّی» به کار برده‌اند.
بنابراین «خمر من لدن» یعنی شراب الهی / محتسب: مأمور اجرای احکام شرع/ غمز کردن: سخن چینی کردن، راز کسی را فاش کردن.

۲۲- گزینه ۳ صحیح است.

آویختن: کشتن، به دار زدن/ هشیاری کردن: موجب اضطراب شدن
معنی بیت: اندیشه و تفکرات دنیایی را از بین بردم/ زیرا که عقل معاش و تفکرات دنیایی، انسان را دچار اضطراب می‌کند. بنابراین، من از اندیشیدن در این مسائل، دوری می‌کنم. چون این تفکرات، روح مرا بیمار می‌کند.
۲۳- گزینه ۳ صحیح است.

چشم نهادن: منتظر بودن/ ژکیدن: غرولند کردن، آهسته سخن گفتن در زیر لب از روی خشم.
معنی عبارت گزینه‌ی سوم این است: نیم خیز شده و زیر لب غرولند می‌کرد.
۲۴- گزینه ۴ صحیح است.

مفهوم بیت مورد پرسش اینست که از نظر عاشق، معشوق تماماً زیبایی و بی نقصی است. و عاشق در معشوق، هیچ چیز به جز زیبایی نمی‌بیند. که این مفهوم در ابیات ۱ و ۲ و ۳ به نوعی دیده می‌شود. ولی در بیت ۴، توصیه به «پرهیز از ظاهربینی» شده است.
۲۵- گزینه ۱ صحیح است.

بیت سوال این مفهوم را مطرح می‌کند که هرکس به زبان و روش خاص خود به تسبیح و مناجات با خداوند می‌پردازد. که این مفهوم در بیت اول نیز دیده می‌شود.
معنی بیت گزینه ۱: در وجود هرکس خوی و عادتی قرار داده و به هرکس شیوه‌ای آموخته‌ام تا با آن، منظور و مقصود خود را بیان کند.